

NGHIÊN CỨU THÀNH NGỮ TIẾNG VIỆT
TỪ BÌNH DIỆN NGÔN NGỮ HỌC NHÂN CHỨNG

1. Họ và tên nghiên cứu sinh: **TRẦN THỊ HỒNG HẠNH**
2. Giới tính: Nữ
3. Ngày sinh: 19/8/1983
4. Nơi sinh: Hà Nội
5. Quyết định công nhận nghiên cứu sinh số 275/SĐH ngày 9 tháng 11 năm 2005
6. Các thay đổi trong quá trình đào tạo: Không
7. Tên đề tài luận án: *Nghiên cứu thành ngữ tiếng Việt từ bình diện ngôn ngữ học nhân chứng*
8. Chuyên ngành: Lý luận ngôn ngữ
9. Mã số: 62 22 01 01
10. Cán bộ hướng dẫn khoa học: GS.TS Nguyễn Văn Khang
11. Tóm tắt các kết quả mới của luận án:

Thành ngữ là một đề tài quen thuộc được nghiên cứu khá kỹ trong giới Việt ngữ học nhưng nhìn nhận thành ngữ từ góc độ ngôn ngữ học nhân chứng thì luận án có thể coi là công trình đầu tiên, hoàn toàn mới. Do đó, luận án có ý nghĩa lý luận ở chỗ nhìn nhận đối tượng truyền thống từ một hướng nghiên cứu mới, hiện đại.

Luận án đã giới thiệu những khái niệm, định hướng cơ bản và phương pháp nghiên cứu trong ngôn ngữ học nhân chứng, chỉ rõ mối quan hệ giữa ngôn ngữ học nhân chứng với các phân ngành ngôn ngữ học khác trong cách tiếp cận và nghiên cứu ngôn ngữ. Đồng thời, trên cơ sở tổng kết các vấn đề liên quan đến thành ngữ, luận án chỉ rõ những vấn đề cần khảo sát, nghiên cứu thành ngữ từ bình diện ngôn ngữ học nhân chứng.

Luận án đã chứng minh mối quan hệ qua lại giữa thành ngữ và các đặc điểm của đời sống văn hóa xã hội của người Việt. Những kết quả nghiên cứu đó đã cho thấy tính cực đoan của giả thuyết Sapir – Whorf khi cho rằng ngôn ngữ có vai trò quyết định đối với việc hình thành tư duy của một cộng đồng dân tộc.

Nghiên cứu tính ẩn dụ của thành ngữ, luận án đã khảo sát các ý niệm nguồn và ý niệm đích, chứng minh tính phổ biến và tính riêng biệt của ý niệm nguồn và ý niệm đích, đồng thời, làm sáng vai trò quan trọng của các đặc điểm văn hóa dân tộc Việt, cách tư duy của người Việt đối với nghĩa biểu trưng của thành ngữ, qua đó giải thích

mối quan hệ tương tác giữa các hiện tượng ngôn ngữ và các đặc trưng văn hóa xã hội của cộng đồng ngôn ngữ đó.

12. Khả năng ứng dụng trong thực tiễn: Các kết quả nghiên cứu của luận án có những giá trị thực tiễn nhất định trong việc lí giải thành ngữ tiếng Việt cho người Việt và cho người nước ngoài.

13. Những hướng nghiên cứu tiếp theo:

- Tiếp tục tiếp cận các vấn đề ngôn ngữ khác từ bình diện ngôn ngữ học nhân chủng

14. Các công trình đã công bố có liên quan đến luận án:

1. **Trần Thị Hồng Hạnh (2007)**, “Sự trùng hợp và khác biệt trong việc lựa chọn các ẩn dụ trong các nền văn hóa (Trên cứ liệu thành ngữ tiếng Việt)”, *Tạp chí Ngôn ngữ*, Số 11/2007, tr.61-67.
2. **Trần Thị Hồng Hạnh (2007)**, “Tìm hiểu ẩn dụ và dạy thành ngữ ẩn dụ tiếng Việt”, *Kỷ yếu Hội thảo quốc tế về giảng dạy và nghiên cứu ngôn ngữ văn hóa Việt Nam-Trung Quốc*, Trường Đại học Dân tộc Quảng Tây (Trung Quốc) & Trường ĐHKHXH&NV Đại học Quốc gia Hà Nội, Nam Ninh, tr.71-80 .
3. **Trần Thị Hồng Hạnh - Trần Trí Dõi (2007)** , “Suy nghĩ về hướng tiếp tục tìm hiểu địa danh *Cổ Loa*”, *Ngôn ngữ văn hóa Hà Nội*, NXB ĐHQGHN, Hà Nội.
4. **Trần Thị Hồng Hạnh (2008)**, “Bước đầu khảo sát mối quan hệ giữa ẩn dụ và cấu trúc hình thức của thành ngữ (trên cứ liệu thành ngữ tiếng Việt)”, *Tạp chí Ngôn ngữ*, Số 11/2008, tr.57-62.
5. **Trần Thị Hồng Hạnh (2009)**, *Nghiên cứu ẩn dụ trong tư duy người Việt* (Qua cứ liệu thành ngữ tiếng Việt), Đề tài cấp trường mã số T.08.11, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội.
6. **Trần Thị Hồng Hạnh (2009)**, “Một vài trao đổi về giảng dạy văn hóa Việt Nam cho sinh viên Trung Quốc học chuyên ngành Việt ngữ học”, *Tạp chí Ngôn ngữ*, Số 11/2009, tr.73-77.